

Om certifiering – och hur du upphandlar certifiering

Certifiering – nyckeln för många företag

Certifiering används i många sammanhang – över hela världen. Ofta delas certifiering in i kategorierna produkter (inklusive processer, tjänster), personer och ledningssystem. Inom viktiga områden utförs certifiering av oberoende ackrediterade certifieringsorgan. Ackreditering ger certifieringsorganen ökad trovärdighet.

Detta är certifiering

Ledningssystem hjälper företag och organisationer att uppnå sina mål. Det finns idag ett antal standarder för krav på ledningssystem till exempel inom arbetsmiljö, informationssäkerhet, kvalitet, miljö och energi.

Ledningssystem används i många branscher och sektorer, exempelvis inom tillverkningsindustrin, hälso- och sjukvård, finanssektorn, utbildning och annan tjänsteproduktion.

Ledningssystem ger bra struktur för styrning av verksamheten och för ständiga förbättringar. De skapar förtroende hos kunder och intressenter och kan ge dig marknadsfördelar.

Många väljer att genomföra en certifiering. Certifikat visar att du har ett heltäckande och fungerande system – ett viktigt budskap såväl externt som internt. Ibland krävs en certifiering för att få ett kontrakt, i andra fall handlar det om att bygga en långsiktig image. Att bygga upp, införa och underhålla ett ledningssystem är ett stort och långsiktigt arbete som berör hela verksamheten.

Certifiering innebär att ledningssystemet bedöms av ett oberoende certifieringsorgan. Vid revision av ledningssystemet bedöms såväl policies, rutiner för styrning och uppföljning, som organisationens förmåga att praktiskt tillämpa dessa. Bedömningen sker mot en specifik standard. Uppföljning görs minst en gång per år.

Även personer och produkter (inklusive processer, tjänster) kan vara certifierade.

Personcertifiering under ackrediteringen kan röra allt från besiktningstekniker och svetsare till kontrollansvariga och energiexperter. En personcertifiering under ackreditering innehåller både teoretiska och praktiska delar, samt kontinuerlig kontroll under certifikatets giltighetstid och vid förnyande.

Produktcertifiering under ackreditering innebär att ett ackrediterat certifieringsorgan granskat produkten. Certifikatet visar att kraven, oftast en standard, på produkten uppfylls och att certifieringsordningen som beskriver hur certifieringen och kontinuerlig kontroll går till har följts. Några exempel är säkerhetsskåp, larmsystem, byggprodukter och ekologiska livsmedel (processcertifiering).

Ackreditering ger trovärdighet

Värdet av certifikatet beror ytterst på trovärdigheten hos den som certifierar. Därför utfärdas de flesta certifikat världen över av certifieringsorgan som är ackrediterade och oberoende – även certifieringsorganet utsätts för granskning och godkännande av en tredje part. Ackreditering är en fortlöpande kompetensprövning som utförs av oberoende ackrediteringsorgan. I Sverige är det Swedac som är ackrediteringsorgan. Ackrediteringsorganen granskar i sin tur varandra i ett internationellt samarbete.

Att certifiering utförs under ackreditering innebär att certifikatet blir giltigt i andra länder tack vare de internationella avtal som finns. Det är en viktig förutsättning för export till andra marknader utan omcertifiering av till exempel produkter i varje land.

Så upphandlar du certifiering

Certifiering av ledningssystem, produkter eller personer blir allt vanligare inom breda samhällssektorer. Certifiering är en tjänst som erbjuds av flera aktörer – som konkurrerar med varandra.

För att upphandlingen ska ske effektivt för båda parter, samtidigt som regelverket följs, vill vi ge dig några goda råd vid upphandling av certifiering.

Den som upphandlar certifiering kan begära in anbud från flera certifieringsorgan och välja det bästa erbjudandet.

Välj ackrediterade certifieringsorgan

Eftersom certifiering är ett viktigt verktyg både för företag, organisationer och för samhället, finns i alla industriländer ackrediteringsorgan som utpekats nationellt och som ska säkerställa att provning och certifiering sker på ett korrekt och säkert sätt. Swedac är nationellt ackrediteringsorgan i Sverige.

Cirka 95 procent av all certifiering av ledningssystem utförs av ackrediterade certifieringsorgan.

Vilka certifieringsorgan vi har ackrediterat framgår på vår webbplats, www.swedac.se.

Det finns spelregler

Precis som det finns standarder för till exempel produkter och ledningssystem hos företag och organisationer finns det standarder för certifieringsorgan. Dessa standarder måste certifieringsorganen följa och det är bland annat detta som ackrediteringen säkerställer.

- ISO/IEC 17021-1 är den standard som gäller för certifieringsorgan för ledningssystem.
- ISO/IEC 17065 är standarden för certifieringsorgan för produkter.
- ISO/IEC 17024 är standarden för certifieringsorgan för personer.

Några grundkrav är:

- Stabilitet och klara ansvarsförhållanden.
- Konsulttjänster får inte erbjudas.
- Opartiskhet – till exempel får revisorerna inte ha någon koppling till kunden.
- Certifieringsorganet ska ha ett eget kvalitetssystem.
- Kompetenta revisorer/examinatorer.
- Krav på branschkompetens.
- En certifieringsprocess som uppfyller vissa grundkrav.
- Uppföljning minst årligen och förnyad certifiering minst vart tredje år (gäller för ledningssystemcertifiering).

Upphandling av ledningssystemscertifiering

Vad kan du ställa krav på?

För att få bra och jämförbara offerter bör beställaren/köparen tänka på och fråga följande:

- Har företaget ackreditering för din bransch? Fråga även efter referenser från branschen.
- Var finns revisorerna? Resekostnader är en stor del av kostnaden.
- Bestäm vilken typ av pris du vill ha. Det är viktigt att du kan få en jämförbar bild av vad det totala priset under en treårscykel blir.
- Har du krav på när revisionen ska genomföras? Ange det.

Vad kan du inte ställa krav på?

Ackrediteringskraven syftar till att ge god nivå på utfärdade certifikat, så att de får ett reellt värde på marknaden och bland intressenter. Den som upphandlar bör tänka på att:

- Inte ställa krav på att certifieringsprocessen ska innehålla konsultinsatser.
- Inte ställa krav på glesare uppföljning än en gång per år.

Certifieringsorganet behöver uppgifter

För att kunna lämna en korrekt offert behöver certifieringsorganen uppgifter om företaget och dess verksamhet. Oftast finns färdiga frågeformulär på certifieringsorganens webbplatser. Använd dessa och var frikostig med information, det tjänar du själv på.

Upphandling av certifierade produkter eller personer

Vid upphandling av tex certifierade produkter skall man säkerställa att certifieringsorganet är ackrediterade för just denna produkttyp.

På samma sätt när det gäller personcertifiering, att certifieringsorganet är ackrediterade för att certifiera just denna typ av personkategori.

Ackrediteringens fyra grundstenar

KOMPETENS. Ett certifieringsorgan måste ha en kompetent ledning och kompetenta revisorer. Det är nödvändigt för att certifieringen ska fokusera på rätt saker och en förutsättning för att den ska bidra till att utveckla verksamheten. Kompetensen innebär kunskap om standarden man bedömer mot, kompetens som revisor och inte minst kännedom om aktuell bransch. När Swedac granskar ett certifieringsorgan läggs mycket resurser inom detta område.

OBEROENDE. Ett certifieringsorgan får inte ha något annat intresse av revisionen än att visa på styrkor och svagheter. Därför får ett certifieringsorgan inte ägna sig åt att hjälpa företag att bygga eller införa ledningssystem. Revisorerna får inte heller ha kopplingar till företaget. Det är en viktig del i Swedacs granskning.

LÅNGSIKTIGHET. Ett annat villkor för ackreditering är att certifieringsorganet fortlöpande genomför granskning av certifierade ledningssystem. Är de fortfarande effektiva? Utvecklas de? Bidrar de till ständig förbättring av verksamheten? Swedacs granskning av certifieringsorgan är kontinuerlig.

INTERNATIONELL ACCEPTANS. Certifikat utfärdade av ett ackrediterat certifieringsorgan omfattas av internationella överenskommelser om acceptans. Det betyder att ett certifikat som har ett certifieringsmärke i kombination med Swedacs ackrediteringsmärke respekteras internationellt.

Välj ett ackrediterat certifieringsorgan

Certifiering ger fördelar

När du anlitar ett av Swedac ackrediterat certifieringsorgan för certifiering får du:

- Kompetent och oberoende revision.
- Långsiktigt stöd i strävandet efter förbättring.
- Ett certifikat med marknadens förtroende både nationellt och internationellt.

Vill du veta mer?

På www.swedac.se och på de olika certifieringsorganens webbplatser finns beskrivningar av certifieringsprocessen.

Har du frågor – ring till certifieringsorganen, eller vänd dig till Enheten för certifiering och kontroll vid Swedac.

Swedac är Sveriges ackrediteringsorgan och utför i denna roll bedömning av:

- Anmälda organ
- Certifieringsorgan
- Kontrollorgan
- Kalibrerings- och Provningslaboratorier
- Arrangörer av kompetensprovning
- Organ för Validering och Verifiering

Swedac är föreskrivande och tillsynsmyndighet för reglerad mätteknik samt ädelmetallarbeten.

Swedac ansvarar för samordning av marknadskontroll i Sverige (kontroll av produkter som finns på marknaden).

SWEDAC

Besöksadress: Österlånggatan 9, 503 31 Borås
Postadress: Box 878, 501 15 Borås

0771-99 09 00

registrator@swedac.se

www.swedac.se